

JAMOATCHILIK BILAN ALOQALARNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA ULARNING XUSUSIY OLIY TA'LIM OMMAVIYLASHUVIDAGI O'RNI

<https://doi.org/10.70728/phil.v05.i04.097>

Toshkhujueva Shirinkhon Bakhodirxon qizi
toshkhujuevashirinkhon@gmail.com
O'zJOKU

Annotatsiya: Mazkur maqolada jamoatchilik bilan aloqalarning (PR) zamonaviy yondashuvlari va ularning xususiy oliy ta'lim muassasalarining ommaviylashuvidagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqotda PRning nazariy asoslari, uning asosiy funksiyalari hamda raqamli davrda rivojlanish tendensiyalari yoritilgan. Shuningdek, raqamli marketing, ijtimoiy tarmoqlar orqali kommunikatsiya (SMM) va brending kabi zamonaviy PR vositalarining ta'lim sohasidagi amaliy ahamiyati ko'rib chiqilgan. Xususan, Alfraganus University misolida PR vositalaridan foydalanish tajribasi tahlil qilinib, ularning universitet imiji va raqobatbardoshligini oshirishdagi roli asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari PR strategiyalarining xususiy oliy ta'lim muassasalari rivojida muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Alfraganus University, brending, jamoatchilik bilan aloqalar, kommunikatsiya, oliy ta'lim, PR strategiya, raqamli marketing, SMM, ta'lim marketingi, universitet imiji

MODERN APPROACHES TO PUBLIC RELATIONS AND THEIR ROLE IN THE POPULARIZATION OF PRIVATE HIGHER EDUCATION

Toshkhujueva Shirinkhon Bakhodirxon qizi
toshkhujuevashirinkhon@gmail.com
UzUJMC

Abstract: This article analyzes modern approaches to public relations (PR) and their role in the popularization of private higher education institutions. The study highlights the theoretical foundations of PR, its main functions, and development trends in the digital era. In addition, it examines the practical importance of modern PR tools such as digital marketing, social media communication (SMM), and branding in the education sector. In particular, the experience of using PR tools at Alfraganus University is analyzed, and their role in enhancing the university's image and

competitiveness is substantiated. The results of the study demonstrate that PR strategies are an important factor in the development of private higher education institutions.

Keywords: Alfraganus University, branding, communication, digital marketing, higher education, PR strategy, public relations, social media marketing (SMM), university image, education marketing

Metodologiya

Tadqiqotning metodologik asosini kommunikatsiya nazariyasi, PR (Public Relations) konsepsiyalari hamda raqamli marketingga oid zamonaviy ilmiy qarashlar tashkil etadi. Ushbu nazariy yondashuvlar orqali jamoatchilik bilan aloqalarning funksional xususiyatlari va ularning ta'lim sohasidagi ahamiyati o'rganildi.

Tadqiqot davomida quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

- Tahlil usuli - PRning nazariy asoslari, zamonaviy yondashuvlari hamda ularning ta'lim tizimidagi o'rni ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi;
- Qiyosiy tahlil usuli - an'anaviy va zamonaviy PR yondashuvlari o'rtasidagi farqlar aniqlanib, ularning samaradorligi solishtirildi;
- Kuzatuv usuli - xususiy oliy ta'lim muassasalarining, xususan, Alfraganus University faoliyatida qo'llanilayotgan PR vositalari o'rganildi;
- Kontent-tahlil usuli - universitetlarning rasmiy veb-saytlari, ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalari va media materiallari tahlil qilindi;
- Umumlashtirish usuli - olingan natijalar asosida ilmiy xulosalar shakllantirildi.

Shuningdek, tadqiqotda sifatli (qualitative) yondashuv ustuvor bo'lib, PR Mazkur metodologiya tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlab, jamoatchilik bilan aloqalarning oliy ta'lim tizimidagi rolini tizimli ravishda yoritishga imkon berdi.

Asosiy qism

1. Jamoatchilik bilan aloqalarning nazariy asoslari va vazifalari

Jamoatchilik bilan aloqalar (Public Relations - PR) zamonaviy boshqaruv tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, tashkilot va uning maqsadli auditoriyasi o'rtasida o'zaro tushunish, ishonch va hamkorlikni shakllantirishga xizmat qiladi. Ilmiy adabiyotlarda PR tashkilotning ijobiy imijini yaratish, axborot almashinuvini yo'lga qo'yish va jamoatchilik fikriga ta'sir ko'rsatish jarayoni sifatida talqin etiladi.

Nazariy jihatdan PR kommunikatsiya nazariyasiga asoslanadi. U ikki tomonlama muloqotga tayanib, nafaqat axborot tarqatish, balki jamoatchilik fikrini o'rganish, tahlil qilish va unga mos ravishda faoliyatni yo'naltirishni ham o'z ichiga oladi. Ayniqsa, ta'lim sohasida PR faoliyati ochiqlik, shaffoflik va ishonchlilik tamoyillariga asoslanadi¹.

Jamoatchilik bilan aloqalarning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

¹ Broom G. M., Sha B.-L. Cutlip and Center's Effective Public Relations. — Boston: Pearson Education, 2013. — 456 p.

- tashkilot haqida ijobiy imij va obro‘ni shakllantirish;
- jamoatchilikni to‘g‘ri va tezkor axborot bilan ta‘minlash;
- maqsadli auditoriya bilan samarali kommunikatsiya o‘rnatish;
- jamoatchilik fikrini o‘rganish va uni hisobga olish;
- turli ijtimoiy guruhlar bilan hamkorlikni rivojlantirish;
- inqirozli vaziyatlarda to‘g‘ri kommunikatsiya strategiyasini yuritish.

Oliy ta‘lim muassasalari faoliyatida PR alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki bugungi kunda ta‘lim xizmatlari bozorida raqobat kuchayib borayotgan bir sharoitda har bir muassasa o‘zining o‘ziga xos jihatlarini jamoatchilikka yetkazishi zarur. Shu nuqtai nazardan, jamoatchilik bilan aloqalar nafaqat axborot berish vositasi, balki strategik boshqaruv elementi sifatida ham namoyon bo‘ladi.

Jamoatchilik bilan aloqalar (PR) bugungi kunda har bir tashkilot uchun zarur bo‘lgan strategik kommunikatsiya jarayonidir. PRning asosiy maqsadi tashkilotning imijini shakllantirish, uning faoliyatini yoritish va auditoriya bilan ijobiy munosabatlarni mustahkamlashdir. PR faqat reklama yoki marketing bilan cheklanib qolmaydi; u tashkilotning ichki va tashqi kommunikatsiyasini muvofiqlashtirishda muhim rol o‘ynaydi. Birinchi navbatda, PR tashkilot va uning manfaatdor tomonlari o‘rtasidagi ishonchni oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Tashkilotning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning auditoriyasi bilan qanday munosabatlar o‘rnatganiga bog‘liq.

Birinchi navbatda, PR tashkilot va uning manfaatdor tomonlari o‘rtasidagi ishonchni oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Tashkilotning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning auditoriyasi bilan qanday munosabatlar o‘rnatganiga bog‘liq. Masalan, Apple kompaniyasining muvaffaqiyatli PR strategiyasi uning mijozlari va investorlar orasida yuqori darajadagi ishonchni shakllantirdi. Steve Jobsning mahsulot taqdimotlari va kompaniya haqida qiziqarli hikoyalari Apple brendini dunyo miqyosida taniqli qildi. Apple brendi yillar davomida mijozlarining ishonchini qozonish va saqlashda PR kampaniyalarining muhim rol o‘ynaganligini ko‘rsatadi.

Ikkinchi jihatdan, PR tashkilotning krizis boshqaruvini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Har qanday tashkilot hayotida krizisli vaziyatlar yuzaga kelishi mumkin. Bunday vaziyatlarda PR mutaxassislari tashkilotning imijini himoya qilish va uni tiklash uchun muhim choralar ko‘radilar. Masalan, 2010 yilda BP neft kompaniyasining Meksika ko‘rfazidagi neft to‘kilishi vaqtida muvaffaqiyatli PR kampaniyasi orqali kompaniya o‘z imijini tiklashga harakat qildi. Ushbu kampaniya davomida BP kompaniyasi muammolarni hal qilishga qaratilgan qadamlar ko‘rdi va jamoatchilikni doimiy xabardor qilib bordi kompaniya muammolarni yashirmasdan, ochiq va oshkora tarzda jamoatchilikka ma‘lumot berdi, bu esa kompaniya obro‘sini tiklashda muhim rol o‘ynadi. Uchinchi jihatdan, PR tashkilotning ijtimoiy mas‘uliyatini oshirishda ham muhim rol o‘ynaydi.

Bugungi kunda tashkilotlar nafaqat o'z biznes maqsadlariga erishish, balki jamiyat oldidagi mas'uliyatlarini ham hisobga olishlari zarur. Ijtimoiy mas'uliyatli PR kampaniyalari orqali tashkilotlar jamiyatda ijobiy imij yaratadilar va o'z brendlari mustahkamlaydilar².

Jamoatchilik bilan aloqalarning nazariy asoslari³ tashkilot va jamiyat o'rtasidagi uzviy aloqani ta'minlashga qaratilgan bo'lib, uning samarali amalga oshirilishi ta'lim muassasalarining barqaror rivojlanishida muhim omil hisoblanadi.

2. Zamonaviy PR yondashuvlari (raqamli marketing, SMM, brending)

Zamonaviy jamoatchilik bilan aloqalar an'anaviy kommunikatsiya shakllaridan tubdan farq qilib, raqamli texnologiyalar asosida rivojlanmoqda. Axborot-kommunikatsiya vositalarining kengayishi natijasida PR faoliyati yanada interaktiv, tezkor va auditoriyaga yo'naltirilgan tus oldi. Ayniqsa, raqamli marketing, ijtimoiy tarmoqlar orqali kommunikatsiya (SMM) va brending bugungi kunda PRning muhim tarkibiy qismlariga aylangan.

Raqamli marketing PR faoliyatining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, internet orqali maqsadli auditoriyaga ta'sir ko'rsatishni nazarda tutadi. Bu jarayonda veb-saytlar, qidiruv tizimlari, elektron pochta va onlayn reklama vositalari keng qo'llaniladi. Raqamli marketing tashkilot haqida tezkor va keng qamrovli axborot tarqatish imkonini beradi hamda foydalanuvchilarning qiziqishlari asosida individual yondashuvni ta'minlaydi.

Ijtimoiy tarmoqlar orqali marketing (SMM) esa PRning eng samarali zamonaviy vositalaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda yoshlar asosan ijtimoiy tarmoqlar orqali axborot olishini inobatga olsak, bu platformalar orqali tashkilot imijini shakllantirish va mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi. SMM yordamida auditoriya bilan bevosita muloqot o'rnatish, fikr-mulohazalarni o'rganish va tezkor javob qaytarish imkoniyati mavjud⁴.

Brending esa tashkilotning o'ziga xos qiyofasini yaratish va uni jamoatchilik ongida mustahkamlashga qaratilgan strategik jarayondir. Kuchli brend tashkilotga nisbatan ishonchni oshiradi, uni raqobatchilardan ajratib turadi va iste'molchilar tanloviga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oliy ta'lim muassasalari uchun brending ularning nufuzi, ta'lim sifati va bitiruvchilarning muvaffaqiyati orqali namoyon bo'ladi.

Zamonaviy PR yondashuvlari - raqamli marketing, SMM va brending - tashkilotning jamoatchilik bilan samarali aloqalarini yo'lga qo'yishda muhim vosita

² Ostonova F. Z. Jamoatchilik bilan aloqalar va PRning ahamiyati // *Obrazovanie nauka i innovatsionnie idei v mire*. — 2024. — №48. — B. 3–5. — URL: <http://www.newjournal.org/> (Murojaat sanasi 25.04.2026)

³ Broom G. M., Sha B.-L. *Cutlip and Center's Effective Public Relations*. — 11th ed. — Boston: Pearson Education, 2013. — P. 5.

⁴ Li F., Larimo J., Leonidou L. C. Social media marketing strategy: definition, conceptualization, taxonomy, validation, and future agenda // *Journal of the Academy of Marketing Science*. — 2021. — Vol. 49. — P. 51–70. — DOI: 10.1007/s11747-020-00733-3. (Murojaat sanasi 25.04.2026)

bo'lib, ayniqsa oliy ta'lim sohasida raqobatbardoshlikni oshirishda katta ahamiyatga ega.

Xususi oliy ta'limni targ'ib qilishda PR vositalarining amaliy ahamiyati (Alfraganus universiteti misolida)

So'nggi yillarda O'zbekistonda xususi oliy ta'lim muassasalari soni ortib borishi natijasida ta'lim bozorida raqobat kuchayib bormoqda. Bu jarayonda oliy ta'lim muassasalari nafaqat sifatli ta'lim xizmatini taklif etishi, balki o'z brendini shakllantirishi va jamoatchilik orasida ijobiy imij yaratishi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, PR (jamoatchilik bilan aloqalar) vositalari xususi universitetlarning strategik kommunikatsiyasida asosiy o'rin tutadi.

Xususan, Alfraganus University⁵ faoliyatida PR vositalaridan samarali foydalanish universitetning jamiyatdagi o'rni va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. PR faoliyati orqali universitet o'zining ta'lim sifati, akademik muhit, xalqaro hamkorliklari hamda talabalarga yaratilgan imkoniyatlarini keng jamoatchilikka yetkazadi.

PR vositalarining asosiy amaliy yo'nalishlari

1. Raqamli kommunikatsiya vositalari

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar (Instagram⁶, Telegram⁷, Facebook, YouTube⁸) universitet imijini shakllantirishda eng samarali vositalardan biri hisoblanadi. Alfraganus universiteti ushbu platformalar orqali:

qabul jarayonlari haqida tezkor axborot beradi;

talabalar hayotidan real kontentlar (video, intervyu, reportaj) joylashtiradi;

yutuqlar va ilmiy natijalarni targ'ib qiladi.

Bu esa potensial abituriyentlar va ota-onalarda ishonchni oshiradi.

2. Media va press-relizlar

An'anaviy va onlayn OAV bilan hamkorlik PR strategiyasining muhim qismidir. Universitet faoliyati haqida press-relizlar, intervyular va yangiliklar berilishi uning akademik nufuzini oshiradi. Bu orqali Alfraganus universiteti nafaqat ta'lim muassasasi, balki ilmiy va ijtimoiy jarayonlarda faol ishtirok etuvchi tashkilot sifatida namoyon bo'ladi.

3. Tadbirlar (event-marketing)

⁵ ALFRAGANUS UNIVERSITY <https://share.google/RtG9QORh6XiolUrNM>

⁶ <https://www.instagram.com/alfraganus.university?igsh=czByOTAwZ3ZxcXk=>

⁷ <https://t.me/alfraganusuniversity>

⁸ <https://youtube.com/shorts/hQESgIBrM20?si=4pWzwwvrzf-XBJph>

Ochiq eshiklar kuni, ilmiy konferensiyalar, seminarlar va talabalar festivallari PR vositasi sifatida juda samarali hisoblanadi. Bunday tadbirlar orqali universitet:

real auditoriya bilan bevosita aloqa o'rnatadi;
o'z infratuzilmasi va imkoniyatlarini namoyish etadi;
potensial talabalarni jalb qiladi.

4. Brend imiji va reputatsiya boshqaruvi

PR faoliyatining eng muhim vazifalaridan biri - universitetning ijobiy imijini shakllantirishdir. Alfraganus universiteti uchun bu:

sifatli ta'lim standartlarini targ'ib qilish;
professor-o'qituvchilar salohiyatini ko'rsatish;
bitiruvchilarning muvaffaqiyat hikoyalarini yoritish orqali amalga oshiriladi.

PR vositalari xususiyl oliy ta'lim muassasalari uchun nafaqat reklama vositasi, balki strategik kommunikatsiya va brend boshqaruvi instrumentidir. Alfraganus University misolida ko'rish mumkinki, zamonaviy PR texnologiyalaridan samarali foydalanish universitetning jamoatchilikdagi obro'sini oshiradi, talabalar oqimini ko'paytiradi va raqobatbardoshligini mustahkamlaydi.

Xulosa

Mazkur tadqiqotda jamoatchilik bilan aloqalarning (PR) zamonaviy yondashuvlari va ularning xususiyl oliy ta'lim muassasalarining ommaviylashuvidagi o'rni ilmiy asosda tahlil qilindi. O'rganish jarayonida PRning nazariy asoslari, uning asosiy funksiyalari hamda raqamli davrda shakllanayotgan yangi kommunikatsion yo'nalishlar - raqamli marketing, SMM va brendingning ahamiyati yoritildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, PR vositalari ta'lim muassasalarining nafaqat imijini shakllantirish, balki ularning raqobatbardoshligini oshirish va jamoatchilik ishonchini mustahkamlashda muhim strategik omil hisoblanadi.

Xususan, Alfraganus University misolida PR faoliyatining amaliy qo'llanilishi universitetning ijtimoiy tarmoqlardagi faolligi, media bilan hamkorligi va brend imijining shakllanishi orqali uning keng jamoatchilik orasida tanilishiga xizmat qilayotganini ko'rsatdi. Shu bois PR zamonaviy ta'lim muhitida strategik boshqaruv vositasi sifatida alohida ahamiyat kasb etadi.

Tavsiyalar:

- Xususiyl oliy ta'lim muassasalari ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalarda (Instagram, Telegram, YouTube) doimiy va tizimli kontent yuritishni kuchaytirishi lozim. Bu abituriyentlar va ota-onalar bilan ishonchli aloqa o'rnatishga xizmat qiladi;
- Universitetlar o'zining yagona vizual uslubi, logotipi, sloganlari va kommunikatsion ohangini (tone of voice) shakllantirishi kerak. Bu ularning bozordagi farqlanishini va tanilish darajasini oshiradi;

- Oliy ta'lim muassasalari an'anaviy va onlayn OAV bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'yib, press-revizlar, intervyular va ijtimoiy loyihalar orqali o'z faoliyatini keng jamoatchilikka yetkazishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Broom G. M., Sha B.-L. Cutlip and Center's Effective Public Relations. - 11th ed. - Boston: Pearson Education, 2013. - P. 5.
2. Li F., Larimo J., Leonidou L. C. Social media marketing strategy: definition, conceptualization, taxonomy, validation, and future agenda // Journal of the Academy of Marketing Science. - 2021. - Vol. 49. - P. 51-70. - DOI: 10.1007/s11747-020-00733-3. (Murojaat sanasi: 25.04.2026)
3. Ostonova F. Z. Jamoatchilik bilan aloqalar va PRning ahamiyati // Obrazovanie nauka i innovatsionnie idei v mire. - 2024. - №48. - B. 3-5. 4.- URL: <http://www.newjournal.org/>(Murojaat sanasi: 25.04.2026)
5. Alfraganus University rasmiy Telegram kanali - <https://t.me/alfraganusuniversity> (Murojaat sanasi: 25.04.2026)
6. Alfraganus University rasmiy YouTube sahifasi - <https://youtube.com/shorts/hQESgIBrM20?si=4pWzwwvrzf-XBJph>(Murojaat sanasi: 25.04.2026)
7. Alfraganus University haqida ma'lumot manbasi - <https://share.google/RtG9QORh6XiolUrNM> (Murojaat sanasi: 25.04.2026)